GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACŢIUNEA ŞI ADMINISTRAŢIUNEA:
BRAŞOVŬ, piaţa mare Nr. 22.
„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.
Pe unŭ anŭ 12 fior., pe şése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România şi străinătate:
Pe anŭ 36 fr., pe şése lunĭ 18 fr., pe trei lunĭ 9 francĭ.

ANULŬ XLVII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poşte, la librării şi pe la dd. corespondenţĭ.
ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. şi timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare
Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 145. Mercurĭ 15 (27) Augustŭ 1884.

Din causa s-tei sĕrbătorĭ de Mercurĭ jurnalulŭ va apăré numai Joi séra.

Braşovŭ în 14 (26) Augustŭ.

Este o urmare naturală a sistemului asupritorŭ, sub care gememŭ, că organele administrative din ţéră nu numai că nu sunt binevoitóre faţă cu poporulŭ nostru şi cu trebuinţele lui, ci urmărescŭ chiar tendenţe diametralŭ opuse intereselorŭ lui de viaţă, înţelegêndu-şĭ misiunea aşa, că ele trebue sĕ suprime ér nu sĕ sprijinéscă desvoltarea nóstră naţională.

Unŭ bunŭ Românŭ de lêngă cetatea Devei constatândŭ acestŭ rĕu într'o corespondenţă, ce amŭ publicat-o în numĕrulŭ de Dumineca alŭ fóiei nóstre, şi arĕtândŭ în deosebĭ, că notarii de cercŭ, subprefecţii, consiliele administrative ş. a. din comitate nu dau nicĭ unŭ sprijinŭ organelorŭ scolare confesiunale, când e vorba de a se încassá dela porŭ tacsele, ce trebue sĕ le plătéscă pentru susţinerea scólelorŭ şi a învĕţătorilorŭ séu când se tractéză de aceea, ca sĕ se stórcă respectŭ şi ascultare pentru disposiţiunile autorităţilorŭ scolare române, ḍice între altele:

„Organele nóstre bisericescĭ şi scolare, în specialŭ consistoriele nóstre potŭ dá ordinaţiunĭ peste ordinaţiunĭ spre înfiinţarea de scóle şi îmbunătăţirea salarielorŭ învĕţătorescĭ, décă organele administrative nu numai nu ne ajută, ci ne facŭ încă şi greutăţĭ, căcĭ atuncĭ orĭ şi câtŭ ne învêrtimŭ, totŭ acolo vomŭ ajunge, de unde amŭ pornitŭ!“

Acésta este adevĕratŭ, dér totŭ atâtŭ de adevĕratŭ este, că organele nóstre bisericescĭ şi scolare credŭ în cele mai multe casurĭ, că au făcutŭ destulŭ décă adreséză preoţilorŭ şi protopopilorŭ câte o circulară frumósă séu câte o ordinaţiune, în care sĕ fie înşirate tóte câte se cere sĕ le înplinéscă, fără a se interesá mai de aprópe, că óre urméză-se după învĕţăturile şi ordinele lorŭ. Căcĭ este clarŭ, că dela organele administrative nu se póte aşteptá ca sĕ interviă pentru apĕrarea autorităţii ordinariatelor şi consistoriilorŭ nóstre faţă cu poporulŭ, pe câtŭ timpŭ căpeteniile nóstre bisericescĭ nu sunt în stare a-şĭ apĕrá autoritatea faţă cu aceléşĭ organe ale administraţiunei.

Décă Archiereii noştri nu sunt aḍĭ cum trebue respectaţĭ de către céta notarilorŭ şi a solgăbirĕilorŭ de prin comitate; décă disposiţiunile lorŭ, luate pe basa legei, sunt ignorate, şi de multe orĭ chiar desconsiderate: vina este în prima liniă a guvernului, care sufere, ba încuragéză chiar astfelŭ de purtare; în linia a doua însĕ sunt culpabile şi căpeteniile nóstre bisericescĭ, pentru că nu-şĭ sciu apĕrá şi conservá autoritatea faţă cu guvernulŭ.

Dér celŭ ce se face slugă altuia anevoie póte pretinde dela elŭ ca sĕ fie respectatŭ. Aşa se întêmplă şi cu acele feţe înalte bisericescĭ ale nóstre, carĭ nu s'au sfiiitŭ a merge în slugărnicia lorŭ până a se face samsarii guvernului la alegerĭ. Ce autoritate mai potŭ avé ei la guvernŭ în asemenĭ împrejurărĭ şi décă nu-i respectéză guvernulŭ cum potŭ pretinde sĕ-i respecteze organele lui?

Eată o cestiune pe câtŭ de delicată pe atâtŭ de gravă. Décă astăḍĭ preoţii şi protopopii noştri nu mai potŭ biruì cu solgăbirĕii, ḍĕu, nu puţinŭ au contribuitŭ la acésta pĕcatele căpeteniilorŭ nóstre bisericescĭ.

Ni s'a obiectatŭ de multe orĭ, că cerŭ prea multŭ dela Archiereii noştri cei ce în împrejurările actuale aştéptă dela dênşii ca sĕ lupte în şîrurile dintâiu, făcêndŭ guvernului oposiţiune pe faţă. Ei bine, în casulŭ acesta nu e vorba de a se face vre-o oposiţiune guvernului, ci numai şi numai de a se câştigá respectulŭ cuvenitŭ autorităţii preoţescĭ, legei şi aşeḍemintelorŭ pe carĭ se baséză acéstă autoritate. De ce nu se face odată din partea întregului nostru episcopatŭ românŭ unŭ pasŭ energicŭ spre a delăturá marele neajunsurĭ, ce se nascŭ pentru învĕţămêntulŭ nostru poporalŭ prin aceea, că organele administrative ignoréză disposiţiunile autorităţilorŭ nóstre scolare? —

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ „Gaz. Trans.“)

Berlinŭ, 26 Augustŭ. — Princesa Wilhelm s'a bolnăvitŭ alaltăerĭ de scarlatină.

Potzdam, 26 Augustŭ. — Ambasadorulŭ englesŭ Ampthill a muritŭ.

Londra, 26 Augustŭ. — „Times“ anunţă din Fu-Ceu, că soldaţii chinesĭ au jăfuitŭ palatulŭ consulului francesŭ.

Hamburg, 26 Augustŭ. — Vaporulŭ hamburgicŭ Massalin mântuí, venindŭ din Hong-Cong garnisóna de 3000 ómenĭ a vaporului de transportŭ francesŭ, ce a fostŭ aruncatŭ pe ţĕrmurĭ la Gardafuí.

CRONICA ḌILEI.

Din Halmagiu primimŭ următorea scire: »Junimea română din Halmagiu va arangiá o petrecare în 19 (31) Augustŭ sub conducerea corpului învĕţătorescŭ din locŭ, în favórea seminarului gr. or. ce se va înfiinţa în Aradŭ. Nainte de inceperea danţului se vorŭ predá 3 piese teatrale:

1. „Ciorobŏrŭ pentr'unŭ toporŭ“ comediă într'unŭ actŭ esecutată de: Ioanŭ Costina, Dionisiu Sida, Alesandru Mihaloviciu şi Ernea Joldea.

2. »Andreiu Florea Curcanulŭ,“ canţonetă în 2 acte esecutată de Ales. Mihaloviciu.

3. »Vlăduţulŭ mamei,“ cauţonetă esecutată de: Petru Irhasŭ.

După pausă se va jucá »Căluşierulŭ« de 12 tinerĭ în costumŭ românescŭ.

Preţulŭ íutrării e: de familiă 1 fl. 50 cr., de personă 1 fl. — Inceputulŭ la 8 óre sera. — Ofertele mărinimóse se vorŭ chitá pe cale ḍiaristică.

Din însărcinarea com. arangiatorŭ. Nicolau Balta. teologŭ abs.

*

Ḍiarele vienese spunŭ, că bugetulŭ ministerului de rĕsboiu se va sporí pentru anulŭ 1885, din pricina mai multorŭ schimbărĭ şi reforme technice, precum şi din causa sporirei marinei. După marină, artileria pretinde mai multe înbunătăţirĭ. Se crede că e posibilă formarea unui nou regimentŭ de artileriă, alŭ 14-lea.

*

La manevrele armatei austro-ungare din câmpulŭ Marchei vorŭ asistá vr'o 50 de oficerĭ străinĭ.

*

In privinţa furtului de 30,000 fl., dela postă, erariulŭ austriacŭ şi celŭ ungurescŭ se ocupă cu întrebarea că cine sĕ plătéscă suma furată, deórece nicĭ semne nu sunt că se vorŭ puté descoperí hoţii. Oficiulŭ postalŭ din Viena recunósce, că biletulŭ cu cuvêntulŭ »Ofen« (Buda) şi iniţialele »V. V.,« lipitŭ pe cutia cea falsă, umplută cu cărămiḍĭ, e din cele ce se folosescŭ în oficiulŭ principalŭ postalŭ din Viena. Biletele neţinêndu-se sub controlŭ şi nefiindŭ închise, uşorŭ s'a putut furá unulŭ din ele. Da aci n'ar urmá, ḍice oficiulŭ postalŭ din Viena, ca elŭ sĕ restitue banii.

*

»Opinca« spune, că comitetulŭ pentru organisarea serbătorirei centenarului lui Horia s'a întrunitŭ Sâmbĕtă la 11 Augustŭ în localulŭ societăţii „Carpaţii.“

*

»Rĕsboiulŭ« scrie, că unŭ norŭ de lăcuste, venindŭ din Basarabia, a trecutŭ prin comuna Murgenĭ din judeţulŭ Tutova, în nóptea de 10 curentŭ.

*

Acelaşĭ diarŭ aduce scirea, că M. S. Regele a trimesŭ Regelui Serbiei o telegramă de felicitare, cu ocasia aniversărei naşterii sale, anunţându-i totodată că în curândŭ îi va strânge mâna. Regele Milanŭ a mulţămitŭ, urându-i prosperitate României.

*

»Pol. Korr,« aduce scirea, că în ţinutulŭ rusescŭ dela Amur şi la graniţele ruso-chinese s'au iscatŭ turburărĭ. Supuşii chinezĭ arŭ voi sĕ se rupă de sub stăpânirea rusă. In cercurile politice şi militare din Petersburg, se dă câtă-va însemnătate acestei împrejurărĭ.

*

Impĕratulŭ Alexandru III. a decisŭ, ca cadavrulŭ generalui Totleben sĕ fie transportatŭ la Sevastopolŭ pe spesele statului şi sĕ i se ridice acolo şi unŭ monumentŭ.

*

După »Kreuzzeitung« şi „Post“ întrevederea Ţarului cu Wilhelm se va întêmplá în cele dintâi ḍile ale lunei lui Septemvre. Cu privire la loculŭ, unde se va face, nu se scrie nimicŭ sigurŭ. »Kreuzzeitung« crede că va fi în Stettin.

*

Din Babelsberg se scrie, că împĕratulŭ a primitŭ pe unŭ trimisŭ specialŭ alŭ Ţarului, cu care a vorbitŭ despre viitórea întrevedere. După informaţiunile »Tageblatt-ului din Berlin,“ Ţarulŭ va plecá în 3 Septembre la Varşovia.

*

După o telegramă din Shangai a »Agenţiei Havas« Li-Hung-Cean ar fi însărcinatŭ, sĕ caute împăciuire cu Francia. O telegramă, din isvorŭ chinesŭ, spune că s'au cufundatŭ două vase francese. O telegramă din Pecking dela 22 Augustŭ st. n. spune, că guvernatorii din Kinang-Si şi Yun-Ran au primitŭ ordinŭ sĕ plece cu trupele lorŭ spre Tonkin.

*

Ambasadorulŭ chinesŭ Li-Fong-Pao a părăsitŭ Parisulŭ Sâmbĕtă séra.

*

In Udine s'a făcutŭ de curêndŭ o demonstraţiune în contra fóiei clericale „Il Cittadino;« ferestrile localului redacţiunei au fostŭ sparte cu petrii. Motivulŭ demonstraţiunei a fostŭ, că numitulŭ diarŭ a trasŭ la îndoială castitatea fetelorŭ, care vêndŭ florĭ, din Udine. Demonstraţiunea a încetatŭ, numai după ce numita fóiă şi-a retrasŭ cele scrise.

*

Unŭ meetingŭ alŭ diferitelorŭ firme comerciale, ţinutŭ în Londra, a hotărâtŭ, sĕ róge pe Granville, ca sĕ întrebe pe Francia, decă corăbiile englese şi germane încărcate cu arme şi materialŭ de rĕsboiŭ şi care se află pe drumŭ spre China, vorŭ fi lăsate sĕ intre în porturile chinese, şi mai alesŭ în Fu-Ceu.

INTREVEDEREA DELA VARZIN.

„Neue Freie Presse“ se ocupă în articolulŭ sĕu de fondŭ dela 12 Augustŭ de întrevederea lui Bismark cu Kálnoky, şi se esprimă astfelŭ:

Contele Kálnoky s'a întorsŭ dela visita făcută principelui Bismark în Varzin mulţămitŭ, cum se spune, pe deplinŭ. Acésta e numai sigurŭ din totŭ ce lumea a vorbitŭ despre astă visită. Nicĭ cestiunea egipténă, nicĭ relaţiunile Austro-Ungariei cu Rusia, nicĭ niscai-va mĕsurĭ internaţionale pentru combaterea anarchismului internaţionalŭ nu au fostŭ subiectulŭ vorbirei celorŭ doi diplomaţĭ. Că s'a pregătitŭ întrevederea Ţarului cu Wilhelm şi Francisc încă nu póte fi vorba. Intâlnirea dela Varzin a trebuitŭ, se aibă unŭ scopŭ mai generalŭ, nu unulŭ specialŭ. Nu-i vorbă, vorŭ fi atinsŭ miniştrii şi cestiunile actuale europene, dar trebue sĕ admitemŭ, că s'a desbătutŭ şi s'a făcutŭ o înţelegere cu privire la relaţiunile internaţionale ale celorŭ două state aliate şi la direcţiunile politicei lorŭ, ceea ce este mai multŭ, decâtŭ

unŭ tractatŭ. Décă putemŭ da credinţă acestorŭ împărtăşirĭ, atuncĭ trebue sĕ dicemŭ, că ministrii nu au avutŭ pertractărĭ, ci sfătuirĭ şi aşa trebue sĕ ni'i închipuimŭ dreptŭ doi companionĭ, carĭ se înţelegŭ despre conducerea bună a afacerilorŭ, pentru carĭ s'au unitŭ.

Intâlnirea a doi ministri din douĕ state marĭ este o întêmplare fórte neobicĭnuită şi în decursulŭ evenimentelorŭ s'ar puté dovedi, că sĕmburele conferenţei din Varzin a fostŭ ceva mai positivŭ şi mai concretŭ, decâtŭ ce putemŭ presupune acuma. Socotindŭ însĕ referinţele de 5 anĭ ale celorŭ douĕ împĕrăţiĭ, vedemŭ o indentitate a mersului politiceĭ lorŭ, în cestiunile orientale, în relaţiunile cu Sêrbia şi România, în conflictulŭ bulgaro-sêrbŭ, în cestiunea Dunărei, în cestiunea egiptênă şi în cele mai micĭ cestii, aşa că ce dice şi face una, de mai 'nainte trebue sĕ presupui, că va dice şi va face şi cealaltă împĕrăţiă. O politică de acestŭ felŭ este unŭ fenomenŭ mai rarŭ şi aşa se póte esplică de ce nu-i aşa uşorŭ sĕ judecĭ visita dela Varzin.

Décă conferenţa din Varzin nu o putemŭ reduce la unŭ scopŭ mai specialŭ şi mai concretŭ, ni se pare că e şi mai însemnată din pomenitulŭ punctŭ de vedere, căcĭ sĕ se fi înţelesŭ cu privire la tóte cestiunile actuale, e mai multŭ, decâtŭ sĕ se fi înţelesŭ numai despre unele. Intrebarea dela 1866, cum s'ar puté unĭ tóte nemurile germane fără a se alteră armonia, ar fi astfelŭ resolvită, fiindŭ Germania şi Austria unŭ statŭ faţă cu unŭ alŭ treilea şi douĕ state unulŭ faţă cu celălaltŭ. Alianţa germană austriacă dovedesce, că preponderanţa intereselorŭ comune e de ajunsŭ, sĕ lege douĕ state, aşa ca ele sĕ urmărescă aceiaşĭ cale şi sĕ jertfescă câteva interese parţiale pentru interesele comune. Décă acéstă posibilitate s'ar realisa şi mai departe în fapte, atuncĭ visulŭ idealiştilorŭ, carĭ voiau şi voiescŭ unirea Europei într'unŭ statŭ de state, s'ar puté realisă. Esperienţele de până acum nu ne îndreptăţescŭ însĕ a crede, că astă vreme ar fi aprópe.

GERMANII DIN AUSTRIA.

„Egyetértés" din 23 Augustŭ scrie, sub acestŭ titlu, unŭ articulŭ, prin care cobesce perirea monarchiei austro-ungare. Estragemŭ din reflecsiunile, ce le face „Egyetértés", urmĕtórele rêndurĭ, carĭ ni se parŭ mai caracteristice:

»Germanii din Austria gravitéză spre Germania.... Dar, óre cine voesce esistinţa acestei monarchii? Germanilorŭ austriacĭ nu le trebue, peutru că ei grăvitéză spre Germania şi vréu sĕ fie anexaţĭ la ea. Cehilorŭ nu le trebue, pentru că ei sunt însetaţĭ de dorulŭ regatului Podiebradjilorŭ şi nutrescŭ dorinţa, ca ei sĕ formeze o parte a monarchieĭ, ba încă şi mai multŭ: ca a lorŭ sĕ fie întréga monarchiă, şi pe de-asupra încă o bună bucată de pĕmêntŭ. Polonii nu vréu sĕ scie nimicŭ despre starea actuală; lorŭ séu restituţiunea Poloniei le trebue séu nimicŭ. Slavii de sudŭ vréu sĕ se rupă de Austria şi sĕ înfiinţeze unŭ mare imperiu sudslavŭ. Croaţii.... érăşĭ aspiraţiunĭ sangvinice. Sêrbii din Ungaria privescŭ spre Belgradŭ, ér Românii spre Bucurescĭ, şi aştéptă sĕ védă ca ce le va aduce norocululŭ. Ér' noi, Maghiarii dorimŭ o Ungariă desinestătătóre, independentă, cu care o altă provinciă sĕ n'aibă amestecŭ, şi care sĕ-şĭ potă liberŭ dirège afacerile sale cele mai importante. Şi deşi sunt între noi câţiva aderenţĭ ai dualismului, dar de aceea ei totŭ nu suntŭ, carĭ din tótă inima n'ar dori independenţa ţĕrii.

Imperiulŭ este astfelŭ alcătuitŭ, că nicĭ unulŭ dintre popórele sale nu nisuiesce sĕ-i mărescă puterea dimpreună cu a sa, ci fie-care vré sĕ-o esploateze în folosulŭ sĕu propriu. Nu sunt dispuse a aduce jertfe pentru imperiu, ci numai folósele, ce elŭ le oferă, voescŭ sĕ le guste. Popórele nu-şĭ batŭ capulŭ cu aceea, ca se alcătuiéscă o împĕrăţiă, care sĕ dureze pe vecĭ, séu celŭ puţinŭ anĭ îndelungaţĭ, ci fie-care poporŭ vré sĕ-şĭ stórcă pentru sine, ce va puté — până când imperiulŭ va mai esistă.

În astfelŭ de împrejurărĭ, esista-va încă multŭ timpŭ acestŭ imperiu? Atâta e sigurŭ, că imperii pe căi artificiale multă vreme nu potŭ vietuí. Popórele din monarchia austro-ungară nu mai au altă legătură, care sĕ le unéscă, decâtŭ numai armata comună şi datoriele comune.

In armata comună póte fi multă putere, şi vedemŭ că în adevĕrŭ şi este, dar numai acum în timpŭ de pace. Dar se va schimbă astă stare la cea dintâiu lovitură violentă şi energică, ce va atinge monarchia, şi atuncĭ îndată se va vedé, că în popórele monarchiei nu esistă putere, care sĕ întărescă monarchia.

Inainte de tóte, lipsesce interesulŭ comunŭ şi apoi scimŭ, că fără acesta pe timpŭ îndelungatŭ popórele nu se potŭ ţiné la olaltă chiar nicĭ atuncĭ, décă alte interese parţiale arŭ lucră contra rĕului. La noi şi asta esistă. Germanii din Austria, de esemplu, nu suntŭ îndrăgiţĭ de frumoşii ochĭ ai împĕratului, ci suntŭ atraşĭ spre Germania în urma acelui principiu naturalŭ, care dice, că masa mare totdéuna atrage pe masa cea mică de aceeaşĭ fire. Germanii austriacĭ puţinŭ cântărescŭ la cumpĕnă; şi acuma, după ce şi egemonia li-s'au răpitŭ din mână, cumpĕnescŭ şi mai puţinŭ, decâtŭ până acum. Anexaţĭ la Germania vorŭ cumpĕnĭ mai multŭ. Tóte aspiraţiunile şi le-orŭ puté validită mai bine, pentru că atuncĭ vorŭ formá părţĭ constitutive dintr'unŭ imperiu puternicŭ şi alcătuitŭ din elemente omogene. Lege domnitorii la Işl şi ministrii la Varzin prietiniă câtŭ de mare, timpulŭ totŭ va sosí odată, pentru că trebue sĕ soséscă, cândŭ Germania va împărţĭ provinciile germane ale Austriei. Ce folosŭ ne-a adusŭ convenţiunea din 1867, putemŭ judecă acum, Ungaria a abdisŭ la cele mai sfinte drepturĭ ale sale, pentru ca speră, că făcêndu-se statŭ într'unŭ mare imperiu, puterea acestuia va întări-o şi pe a sa şi nu va avé a se lupta singură cu duşmanii sĕi, pentru că va avé unŭ aliatŭ prietinŭ, tovarăşĭ fidelŭ, — unŭ alter ego.

Acestŭ aliatŭ însĕ va părăsí pe Ungurĭ adĭ mâne séu ilŭ vorŭ rupe de cătră ei evenimentele, ce se vorŭ întêmplá. Dar, Ungaria va puté sĕ devină şi atuncĭ statŭ independentŭ, însĕ cu o mare deosebire: ea va fi slăbită atuncĭ în urma jertfelorŭ făcute în interesulŭ Austriei. Astădĭ în zadarŭ îşĭ mistuesce Ungaria puterile, pentru ca imperiulŭ sĕ se susţină dintr'o di într'alta; statulŭ ungarŭ face datorii de sute şi mii de milióne, numai pentru ca acésta anormală viéţă de statŭ sĕ se mai lungéscă; dar sguduirea va fi cu atâtŭ mai înspăimêntătóre, cu câtŭ va venĭ mai târdiu.

SERBĂRILE DIN SIBIIU.

Sibiiu 13/25 Augustŭ 1884.

Pe scurtŭ voiu pomenĭ în astă scrisóre, ce s'a făcutŭ mai însemnatŭ Vinerĭ şi Sâmbătă, pentru a ajunge mai repede la conductulŭ festivŭ istorcŭ de Duminecă. In şedinţa »Reuniunei agricole săsescĭ ardelene« ţinută Vinerĭ diminéţa s'au tratatŭ unele afacerĭ ale Reuniunei şi apoi s'au cetitŭ douĕ disertaţiunĭ: ântâia a profesorului Konnerth, care făcŭ o icónă a economiei comasate, vorbindŭ împotriva economiei de trei hotarĕ (introdusă de Carolŭ celŭ Mare), care domnesce încă în Ardélŭ. Profesorulŭ Gottschling vorbi despre: Mijlócele pentru lăţirea cunoscinţelorŭ economice între ţĕranii saşĭ,« propunêndŭ între altele crearea grădinilorŭ la scólele poporale şi disertaţiunĭ ţinute în adunările reuniunilorŭ cercuale.

Sâmbătă diminéţa şi-a ţinutŭ »Reuniunea carpatină« adunarea sa în sala comunităţii sub preşedinţa d-nului Carolŭ Conradt, care accentuá avêntulŭ, ce-lŭ ia pe di ce merge Reuniunea, acum de 1450 membri. Dr. Paul Lehmann ţinŭ o vorbire scientifică, după care se ridică şedinţa. Escursiunea la Cisnădióră nu se putŭ face aşa cum doriau şi voiau aranjatorii ei, căcĭ a plouatŭ apróре tótă diua.

Şi aşa veni şi diua atâtŭ de dorită de némulŭ săsescŭ! Pe piaţa „Lemnelorŭ« se strênseră de vreme cei ce avéu sĕ ia parte la conductulŭ istoricŭ, ce repede se şi aşedă în ordine şi plecă nu multŭ după şépte óre. Conductulŭ ilŭ deschiseră doi-spre-dece cetăţenĭ sibienĭ în portŭ naţionalŭ; urmară apoi călăreţĭ din mai multe sate; venĭ heroldulŭ povăţuitorŭ alŭ ceremoniilorŭ, heroldulŭ stegarŭ întovărăşitŭ de alţĭ doi heroldĭ călărĭ s. a. s. a. aşa cum arată programulŭ bine întocmitŭ şi publicatŭ şi în »Gazeta Transilvaniei« din 13 Iulie Nr. 119. Mai mândru erá carulŭ festivŭ alŭ »Hermaniei« şi grupa vênĕtorilorŭ. In cea mai bună ordine trecŭ conductulŭ, privitŭ şi admiratŭ de ómenii de afară şi de prin casele împodubite şi dispărŭ la capĕtulŭ uliţei »Cisnădiórei« îndreptându-se spre Dumbravă. Pela douĕ césurĭ se începŭ serbarea cu cântecululŭ chorului descălecătorilorŭ, repetându-se apoi pela 5 óre. Germanii din România îşĭ esprimară cu acestŭ prilejŭ sentimentele lorŭ de dragoste şi simpatiă prin graiulŭ preotului din Bucurescĭ Rietz, care oferi în numele lorŭ 150 galbenĭ pentru scopurĭ scolastice. Serbarea fŭ turburată prin o plóiă uşóră ce se repeţi cu putere pe la 5 óre, cândŭ sĕ şi sfirşi serbarea, carea a lăsatŭ, de bună sémă, dulcĭ şi neştерse amintirĭ în sufletulŭ celorŭ ce am fostŭ de faţă, mai alesŭ a némului, care o a întocmitŭ şi care în aşa vrednicŭ chipŭ îşĭ aduse aminte de descălecatulŭ sĕu în Ardélŭ şi dovedi, că voesce sĕ trăiască în ciuda tuturorŭ greutăţilorŭ, ce ilŭ apasă şi pe elŭ şi pe noi ceştilalţĭ, carĭ n'amŭ fostŭ învrednicĭţĭ de Domnulŭ a purtá numele de Maghiarĭ şi ... pintenii!

Ende gut, alles gut! **B.**

DIN DIETA BUCOVINEI.

In şedinţa dietei din Cernăuţĭ ţinută la 23 Aug. st. n deputatulŭ baronulŭ Hurmuzaki a adresatŭ comitetului ţĕrii o interpelaţiune de cuprinsulŭ următorŭ: Este adevĕrată scirea, că consorţiulŭ căilorŭ ferate locale Hatna-Câmpulungŭ şi Hadicfalva-Berhometh a renunţatŭ în scrisŭ dela cei 280,000 fl., ajutorŭ oferitŭ de dietă? Décă e adevĕratŭ, ce are de gândŭ sĕ facă dieta ţĕrii în acéstă privinţă? Interpelaţiunea a produsŭ mare sensaţiune între deputaţĭ, mai cu sémă că în cercurile bine informate se vorbesce, că o astfelŭ de renunţare se află deja la comitetulŭ ţĕrii. Motivulŭ renunţării se dice, că sunt marele spese, ce le pretinde esecutarea căii laterale ferate dela Hadicfalva la Rădăuţĭ, condiţiune pusă de dietă pentru ajutorulŭ de 280,000 fl. — In cestiunea scólelorŭ dieta a luatŭ douĕ resoluţiunĭ însemnate: una cere dela guvernŭ, sĕ aducă unŭ proiectŭ de lege pentru instituirea de scoli civile în Bucovina, altă esprimă convingerea dietei despre necesitatea creărei unui nou gimnasiu inferiorŭ în Cernăuţĭ pe spesele statului, di órece ministerulŭ a respinsŭ petiţiunea făcută în acéstă cestiune din partea comunei. Ca subvenţiunĭ dela ţĕră între alte se dau: 300 fl. pentru reuniunea de cultură a ţĕrii, cu scopŭ de a întocmĭ o exposiţiune de producte indigene agricole în Cernăuţĭ; apoi 1000 fl. spre a construi unŭ museu industrialŭ în Cernăuţĭ; în fine 300 fl. pentru »Reuniunea teatrală« întemeiată de curândŭ.

CUVÊNTŬ DE DESCHIDERE

ţinută în adunarea generală a despărţămêntului XI alŭ »Asociaţiunei transilvane pentru literatura română şi cultura poporului românŭ,« la 21 Augustŭ 1884 în Şimleulŭ Silvaniei.

Onorată Adunare!

Atributulŭ principalŭ alŭ spiritului omenescŭ este desvoltarea continuă prin activitate. In ce dimensiune şi direcţiune s'a manifestatŭ activitatea spiritului omenescŭ în sînulŭ popórelorŭ şi în cerculŭ celŭ vastŭ alŭ omenimei în timpurile trecute, suntŭ martorĭ: istoria singuraticelorŭ popóre şi a întregei omenimĭ. Insĕ e unŭ adevĕrŭ de necontestatŭ, că resultatele desvoltărei spiritului omenescŭ dela începutulŭ erei creştine, suntŭ cu multŭ mai felurite şi abundante în influinţa binefăcĕtóre pentru înaintarea prosperităţii spirituale şi materiale a popórelorŭ şi a omenimei, decâtŭ înainte de rĕsărirea sórelui creştinismului în orizontulŭ omenimei. Prin acéstă procedură a desvoltărei şi activităţii continue a spiritului omenescŭ se îndeplinesce opulŭ celŭ sublimŭ şi corĕspundĕtorŭ imortalităţii spiritului omenescŭ, adecă: cultivarea popórelorŭ şi a omenimei. Precum desvoltarea şi activitatea spiritului omenescŭ datéză dela légănulŭ omenimei şi alŭ popórelorŭ, aşa şi cultura o întêmpinămŭ în tóte evurile dela începutulŭ omenimei, deşi în gradŭ mai inferiorŭ. Insĕ urme mai marcate şi direcţiunĭ mai lămurite, ne înfăţişéză procedura culturei popórelorŭ, în evulŭ celŭ nou, care se dice şi alŭ luminelorŭ. — La popórele antice, spre esemplu la Elinĭ, la Romanĭ se punea pondŭ mai multŭ, şi aşa dicêndŭ eschisivŭ, pre cultura literaturei, în vreme ce meseriile, industria şi agricultura, erau abia în embrióne, şi cultura literară erá, aşa dicêndŭ, unŭ dominiu numai alŭ clasei privilegiate, până cândŭ clasa de mijlocŭ nu esistá; ér poporulŭ nicĭ că purtă numele de om, ci celŭ de sclavŭ, pentru că între omŭ şi sclavŭ erá unŭ murŭ chinezŭ despărtitorŭ, care nu concedea, ca radele culturei sĕ străbată şi în sênulŭ poporului. Acéstă stare dejositóre de demnitatea omului a duratŭ, alocurea şi încâtŭ-va, şi după începerea erei creştine, până cândŭ spiritului timpului i-a succesŭ a frânge lanţurile feudalismului.

Ce resultate îmbucurătóre a produsŭ creştinismulŭ pe terenulŭ culturei, tocmai aşa fructe mănóse a doveditŭ lumei, pe acelaşĭ terenŭ, deşteptarea spiritului naţionalŭ, care trămisŭ de provedinţă în sênulŭ popórelorŭ, îndeplinesce misiunea sublimă de mentorŭ, prin renascerea şi regenerarea naţiunilorŭ. Mâna puternică a acestui spiritŭ a arondatŭ terenulŭ culturei naţionale — fĕr' de a oprí spiritulŭ omenescŭ ca sĕ se îmbogăţéscă şi cu cunoscinţele deosebite şi din sorginţii culturei europene. Spiritulŭ naţionalŭ a adusŭ la maturitate în sînulŭ popórelorŭ aceea convingere, că cultura adevĕrată numai pe basa limbei naţionale se póte începe, desvoltă şi îndeplinĭ, aşa câtŭ adĭ, nu merită nume de omŭ cultŭ, nu de naţiune cultă, acelŭ individŭ şi aceea naţiune, carea, abandonândŭ nelucratŭ agrulŭ culturei naţionale, se silesce a-şĭ însuşi cultura numai pe câmpiile altorŭ limbĭ; ér' terenulŭ limbei sale naţionale e o ţĕră necunoscută înaintea lui, bá, la reputaţiunea popórelorŭ şi naţiunilorŭ conlocuitóre şi a Europei civilisate, numai aceea naţiune póte aspiră care-şĭ stiméză limba s'a naţională şi pune pondŭ pe cultivarea aceleia. Meritulŭ culturei naţionale e, că prin aceea se forméză unŭ corpŭ moralŭ compactŭ din toţĭ membrii şi din tóte clasele naţiunei, pentru-că spiritulŭ ei datătorŭ de viaţă străbate tóte păturile corpului moralŭ alŭ naţiunei. Cultura naţională a ştersŭ privilegiele de castă din sênulŭ naţiunilorŭ, de órece unŭ poporŭ, care a primitŭ în sînulŭ sĕu acéstă scânteiă divină şi o alimentéză pe altarulŭ naţionalŭ s'a convinsŭ, că numai aşa va înflori ca naţiune, décă tóte clasele ei, adecă nu numai cea de frunte, a cărturarilorŭ ci şi cea de mijlocŭ, care e trupina naţiunei şi poporulŭ, care e basa naţiunei, vorŭ fi îndulcite din isvorulŭ culturei. — De conscienţa acestei missiunĭ sublime a naţiunei nóstre românе a fostŭ şi este pătrunsă şi »Asociaţiunea transilvanei,« cândŭ a scisŭ pe drapelulŭ sĕu, pe lângă cultura literaturei, şi firma culturei poporului românŭ. — Aşa este, on. adunare! Asociaţiunea nóstră ca o mamă bună şi-a estinsŭ grija sa la întregulŭ corpŭ moralŭ alŭ naţiunei române, a voitŭ ca prin cultivarea literaturei pe terenulŭ tuturorŭ ramurilorŭ sĕ ridice naţiunea la nivelulŭ demnităţii de a ocupă locŭ în concertulŭ popórelorŭ Europei civilisate; prin desvoltarea spiritului pe terenulŭ industriei şi alŭ meserielorŭ sĕ înbogăţéscă materialminte corpulŭ naţiunei, pentru ca înflorirea meserielorŭ nu concedŭ, ca sudórea cruntă a poporului sĕ se scurgă totŭ în mâna streinului pentru trebuinţele cele dilnice; ér prin desvoltarea spiritului pe terenulŭ agriculturei se

aprinde înaintea poporului felinariulŭ economiei raționale, ca prin ajutoriulŭ aceluia sĕ iasă din labirintulŭ trecutului întunecosŭ și sĕ valideze sciința și prin esploatarea puterei procreatrice a pămêntului.

Documente ne suntŭ despre direcțiunea activităței Asociațiunei nóstre disposițiunile ei omnilaterale; pentru-că nu împarte numai stipendii pentru crescerea unorŭ tinerĭ talentațĭ pre la academii și universitățĭ streine, — de unde aceia au sĕ se reîntórcă cá albinele încărcațĭ cu mierea sciinței, spre îndulcirea dilelorŭ națiunei; ci sciindŭ, că în sênulŭ națiunei nóstre numai în timpurile mai recente s'a formatŭ clasa mijlociă a meseriașilorŭ — fără de carea n'are valóre o națiune, pentru »că o coplesesce sărăcia, încuragiază progresulŭ meserielorŭ prin escrierea de concurse destinate pentru elevii toturorŭ ramurilorŭ de meseriă; ér cumcă și-a propusŭ Asociațiunea nóstră ca problemă de căpeteniă și cultivarea poporului: suntŭ documente învederate ajutórele votate în fie-care anŭ pentru susținerea unorŭ scóle poporale, din cari se împărtășesce și scóla nóstră gr. cat. poporală din Șimlĕulŭ-Silvaniei, în cari scolĭ se crescŭ surcelele de speranță ale viitoriului națiunei.

On. adunare! Despărțămentulŭ nostru este unŭ mandatarŭ alŭ Asociațiunei transilvane pentru literatura română și cultura poporului românŭ, prin urmare amŭ onóre a Vĕ salutá, on. Domnĭ, ca pe misionarii culturei națiunei române și în deosebĭ a celei poporale, pentru-că, ca ómenĭ ai poporului, cá părințĭ ai poporului, sciu că suntețĭ pătrunșĭ de acea convingere, că lipsele și postulatele ba și sarcinile poporului nostru s'au îmulțitŭ, ér sorginții recerutĭ spre a corĕspunde indigențelorŭ lui nu-i s'au deschisŭ în mĕsură corĕspundĕtóre. Dréptŭ acea nouĕ ne incumbă datorința sântă, ca prin cultivarea poporului sĕ-i indegetămŭ acei sorgințĭ, pentru-că din poporŭ amŭ eșitŭ și noi, elŭ ne-a născutŭ, elŭ ne-a crescutŭ și adĭ elŭ ne susține; sudorilorŭ lui crunte datorimŭ gradulŭ culturei, la care amŭ ajunsŭ și posițiunea alésă și favoritóre, carea o ocupămŭ în sênulŭ națiunei și alŭ patriei; prin urmare avemŭ datorința sântă a aduce tributulŭ recunoscinței pe altarulŭ națiunei prin sacrifice spiritualĭ și materialĭ, pentru cultivarea poporului din alŭ căruia sênŭ amŭ eșitŭ. Însĕ noi, inteligința, sĕ premergemŭ poporului cu esemplu demnŭ de imitare; ca cărturarĭ sĕ sprijinimŭ prin conlucrare spirituală și materială scopulŭ sublimŭ alŭ Asociațiunei transilvane, grupându-ne sub stindardulŭ ei ca membri ordinarĭ și ajutătorĭ, sĕ îmbrățișămŭ cu tótă căldura sufletului literatura nóstră națională și fiind-că aceea 'șĭ dă espresiunea progresului sĕu graduatŭ și amĕsuratŭ spiritului timpului și indigințelorŭ națiunei nóstre prin opurile scientifice și diaristica română, sub alŭ căreia drapelŭ sunt coadunate sufletele și ingeniurile devotate culturei naționale, sĕ sprijinimŭ cu tótă căldura inimei productele literare și diaristica nóstră, pentru-că precum e de lipsă spre susținerea vieții nóstre corporale pânea produsă prin sudórea românului, tocmai așa de necesarŭ nutrimentŭ spiritualŭ ni sunt spre înaintarea culturei naționale productele literare și diaristica națională, încâtŭ mĕ încumetŭ a spune: că adĭ când tóte națiunile au arboratŭ drapelulŭ culturei naționale, eu pe acelŭ cărturarŭ românu ajunsŭ la unŭ gradŭ de cultură și la o posițiune onorifică, care pe mésa sa n'are cărțĭ române și diare române, nu'lŭ țînŭ demnŭ sĕ pórte numele de românŭ. Prin acestea implorândŭ ajutorulŭ cerescŭ asupra lucrărilorŭ adunărei nóstre în numele Tatălui, Fiului și Spiritului Sântŭ dechiarŭ ședința de deschisă!

Alimpiu Barbolovici,
Vicarulŭ for. GC. eppescŭ alŭ Silvaniei și direct. desp. XI.

CONVENȚIUNEA COMERCIALĂ AUSTRO-ROMÂNĂ.

Agitațiunea în contra acestei convențiunĭ s'a începutŭ în pressa din România, acum în ajunulŭ nouelorŭ alegerĭ. „Alarma“ scrie sub titlulŭ de mai susŭ între altele:

Pentru protegerea desvoltărei nóstre industriale, ne trebue în primulŭ locŭ ridicarea tarifei vamale asupra mărfurilorŭ de proveniință străină; numai așa putemŭ ajunge la o propășire materială îmbucurătóre. Convenția cu Austro-Ungaria prin urmare, așa stabilită pe sistemulŭ liberului schimbŭ nu s'ar mai puté reînoi. Credemŭ, că unui omŭ care a greșitŭ odată, nu-i mai este permisŭ a greși a doua óră, fără risiculŭ de a fi socotitŭ că a făcutŭ cu precugetare, cu rea intențiune ceia-ce a mai făcutŭ, și fără a nu fi trasŭ la rĕspundere.

Chiar mica nóstră industriă, amŭ puté-o numí casnică, s'a stinsŭ în fașă din causa condițiunilorŭ favorabile acordate prin convenție Austro-Ungurilorŭ. Ast-felŭ vedemŭ că: petroliulŭ brutŭ și rafinatŭ, lemnele de construcțiune, pieláriele etc. suntŭ scutite de orĭ-ce dreptŭ și taxă la intrarea în țéră. Cine nu scie că țéra nóstră este bogată în petroliu brutŭ, în pădurĭ seculare, în turme de orĭ-ce felŭ de animale? Dér o industriă de ast-felŭ de materii brute este imposibilă, ba chiar pe care o mai avémŭ a cădutŭ. Industria zaharină, deși avemŭ unŭ începutŭ prin fabricele de zaharŭ dela Chitila și dela Săscutŭ, asemenea nu se va puté desvoltá în fata derisoriului impositŭ de 15—16 centime de oca, și în fața deosebirei de esploatare dintre noi și vecinii noștri. Asemenea este imposibilă desvoltarea unei industrii de bere.

Nu mai vorbimŭ de prosperarea fabricelorŭ de spirtóse, care nu apasă de câtŭ cu 25 fr. la suta de chilograme asupra spirtului distilatŭ, taxă, care vine 20 centime de oca pentru spirtulŭ de 17—18 grade; de a cerei albe și galbenă; de a săpunurilorŭ; de a hârtiei, de și avemŭ în sta·e de a funcționá una la Bacău, și alta în ajunŭ de a se înființá la Bucurescĭ; de a postovăriei; de a încălțămintelorŭ, care după actuala convențiune, importătorulŭ și fabricantulŭ nu este supusŭ sĕ plătéscă decâtŭ 20—25 centime pentru încălțămintele ordinare, și 40—50 pentru cele de luxŭ. Nu mai vorbimŭ asemenea de dăinuirea têmplarilorŭ, dulgherilorŭ indigenĭ, căcĭ taxele impuse asupra obiectelorŭ fabricate, de astfelŭ de meseriașĭ străinĭ suntŭ copilărescĭ, și aprópe imposibile de a garantá unei asemenea industriĭ indigene. Asemenea sĕ nu sperămŭ, sub regimulŭ unei astfelŭ de convențiunĭ, că se va desvoltá în țéră la noi industria sticlăriei ordinare și fine, de și avem fabrica de la Azuga, căcĭ tarifulŭ actualŭ din convențiune de 5 centime la oca este fórte neînsemnatŭ, pentru a asigurá viitorulŭ fabricei dela Azuga și încuragiarea înființărei altorŭ două. Ce sĕ mai dicemŭ noi érășĭ de apele nóstre minerale, a cărora reputațiune este aprópe europénă, cândŭ cele străine, care ne facŭ concurență, sunt supuse la o taxă mai multŭ decâtŭ copilărésca, cum de es. este borvisulŭ, ce se plătesce numai o centimă anume pentru unŭ clondirŭ.

Spre a vedé și mai bine relele ce ne causéză de la 1876, de când s'a incheiatŭ convențiunea comercială, și cu dovedĭ și cu cifre, care suntŭ mai elocuente decâtŭ vorbele, n'avemŭ decâtŭ se luămŭ anulŭ 1881. Astfelŭ Austro-Ungaria a importatŭ în acestŭ anŭ în țéră produse de 134,000,000, și noi n'amŭ esportatŭ în Austro-Ungaria de câtŭ de 72,000,000, ceia ce revine o pagubă în numerarŭ pentru noi de 62,000,000 pe anŭ, și de 620,000,000 pe 10 anĭ pe câtŭ timpŭ este încheiată, presupunêndŭ unŭ importŭ constatatŭ.

Étă unŭ condeiu destulŭ de colosalŭ pentru țéra nóstră, pe care l'au băgatŭ în pungile Ungurilorŭ și Vienesilorŭ, ómenii noștri politicĭ de la 76, numai din capriciulŭ de a stá la masa verde cu regii și împĕrații, și de a subscrie alăturĭ cu ei, și care condeiu în urmă l'au găsitŭ de bunŭ liberaliĭ noștrii de adĭ, de órece au consimțitŭ. Presei și ómenilorŭ cu inimă rĕmâne de a dá alarmă și a întreține pe Românii deștepțĭ de viitorulŭ, ce ne aștéptă, cu deosebire că guvernulŭ este pentru reînoirea acestui tractatŭ comercialŭ, care peste unŭ anŭ are sĕ se denunțe de guvernŭ, conformŭ art. 31 din elŭ.

De ce guvernulŭ se feresce de a cere părerea și a comercianțilorŭ și industriașilorŭ românĭ în acéstă cestiune vitală pentru țéră? Noi credemŭ, că acestis vorŭ fi la înălțimea lorŭ impunêndŭ guvernului vederile lorŭ. Nu ne mai vine á crede că și acum reînoirea convențiunei se va face pe sub ascunsŭ și prin surprindere cum s'a făcutŭ cu apanagele. Noi recomandămŭ trei mijlóce cu care amŭ puté scăpá din ghiarĕle Austro-Ungariei cu acéstă convențiune: presa, întrunirile publice și mandatu imperativŭ, deși nu esistă, și pe care ar trebui sĕ'lŭ înființămŭ viitorilorŭ representanțĭ. Cestiunea convențiunei este strânsŭ unită cu cestiunea Dunărei. Sunt pușĭ între Scila și Caribde. Patriotismulŭ liberalilorŭ este pusŭ în cumpĕnă.

DIVERSE.

Calugăriță cu sila. — O fată de două-decĭ de anĭ, fiica conducĕtorului unei fabrice din Graz, a avutŭ nenorocirea sĕ îndrăgéscă unŭ tênĕrŭ, care, câștigândŭ pe sĕptămână 15—20 fl. prin urmare fiindŭ în stare sĕ susțină familiă, se duse la părinții ei și o cerŭ de soțiă. Tatălŭ ei, care avea planulŭ sĕ o mărite după unŭ amicŭ alŭ sĕu, ișĭ eșĭ din fire, cândŭ audĭ acésta cerere și puse tóte în mișcare, ca tinerii sĕ-șĭ uite de căsătoriă. Dar ce póte omulŭ contra inimei unei fete care iubesce și e iubită! Neavêndŭ tatălŭ încătrău, o băgă într'o mănăstire de călugărițe. După câte-va dile, împreună cu familia întrégă s'a dusŭ s'o cerceteze. Sĕrmana fată, care locuiá într'o odaiă din fundŭ, cândŭ audĭ că vine tatălŭ sĕu, încuià ușa și nu voi nicĭ decum s'o deschidă, dicêndŭ, că ea e închisă. După câteva minute de resistință două călugărițe descuiară ușa, și deși fata se opunea, o au desbrăcatŭ de hainele sale și o au îmbrăcatŭ ca călugăriță. Nouei surorĭ i-s'a impusŭ tăcere absolută, și două călugărițe au fostŭ însărcinate sĕ o supravegheze în continuu. Vestea despre sĕrmana fetiță a ajunsŭ la urechile amicilorŭ sĕi, carĭ au comunicat'o mai departe. Organele siguranței publice au făcutŭ pașii necesarĭ și fetița a fostŭ eliberată din mănăstire, ér vinovații, tatălŭ și călugărițele au fostŭ arestațĭ.

Rĕspunsulŭ plătitŭ — La gara din Lipsca erau în dilele trecute vr'o 100 de țĕranĭ nemțĭ, carĭ avéu sĕ mérgă în Torgau pentru esercitii militare. Fiindŭ că nu erau cupeurĭ de ajunsŭ, o parte dintre ei au fostŭ silițĭ sĕ călătoréscă cu vagóne pentru vite și bucate. Mulțĭ dintre țĕranĭ cerĕu sĕ le dea unŭ vagonŭ de clasa III, și fiindcă conductorulŭ nu avea, unii n'au voitŭ nicĭ decum sĕ plece. Pe lângă tótă învitarea comandantului, 3 au rĕmasŭ nemișcațĭ. Aceștia, nemulțămițĭ, se ducŭ mânioșĭ la biroulŭ telegraficŭ și adreséză următórea telegramă cu rĕspunsŭ plătitŭ împĕratului Wilhelm, în Gastein: »Óre țĕranii germanĭ reserviștĭ au sĕ mérgă la esercițiii în vagónele de vite ca porcii?« Amploiatulŭ telegraficŭ nu voiá sĕ telegrafeze în forma amintită, dar în fine telegrafă lăsândŭ afară cuvintele »ca porcii.‘ ‚Rĕspunsulŭ plătitŭ« sosì în curundŭ. Era subsemnatŭ de șefulŭ cabinetului militarŭ d. de Albedyll și avea cuprinsulŭ următorŭ: »Facețĭ numai decâtŭ ce vi s'a poruncitŭ.« Bieții reserviștĭ plecară pe spesele lorŭ la Torgau, unde conformŭ legei militare fură aruncațĭ în închisóre.

Unŭ berbece distrasŭ. — Nu de multŭ s'a întêmplatŭ unŭ lucru de totŭ originalŭ lângă orașĕlulŭ Landsberg din Bavaria. Unŭ óspe, care se rentorcea nóptea târdiu dela o nuntă din satulŭ vecinŭ, a întratŭ în Landsberg, urmatŭ de cincĭ sute de oi. Cândŭ adecă trecea pe lângă o turmă, alŭ cărei ciobanŭ adormise, berbecele, care umblá înaintea turmei, gândindŭ că óspele este ciobanulŭ, se luà după elŭ. Clopotulŭ dela grumazulŭ berbecelui suná și întréga turmă urmà conducĕtorului. Inzadarŭ călĕtorulŭ alungà turma înapoi, berbecele nu îngăduì și oile îlŭ însoțiră până acasă, unde călĕtorulŭ vrêndŭ, nevrêndŭ le dĕdŭ adăpostŭ; ér adevĕratulŭ ciobanŭ plinŭ de spaimă le-a aflatŭ apoi diminéța la óspele ce pățise acéstă aventură.

O sentință ca a lui Solomonŭ. — Din incidentulŭ nouei legĭ de divorțŭ din Francia, foile francese scornescŭ o mulțime de glume. Așa d. e. se dice, că nu de multŭ a venitŭ înaintea judecătorului de pace o păreche de ómenĭ, ca după 10 anĭ de traiu sĕ céră divorțŭ. — „Avețĭ copii?« întrebà judecătorulŭ. »Negreșitŭ domnulŭ meu.« — »Cățĭ?« — »Trei, doui băețĭ și o fată.« Tocmai acésta e pricina, că venimŭ la d-ta. Nevasta vrea sĕ țină doui și și eu vréu totŭ doui. — „Vrețĭ sĕ vĕ mulțămițĭ cu sentința mea?« întrebà judecătorulŭ. — »Da, domnule« strigară amêndoui. — »Ei bine, vețĭ aștepta amêndoui până ce vețĭ avé 4 copii. Atuncĭ după cum voi alege eu, fie-care vețĭ căpĕtá câte doui.« Părechia mulțămită s'a dusŭ fără de a mai dice o vorbă. După doui anĭ întâlnesce judecătorulŭ pe bărbatŭ. — »Ei bine, domnule, cum stă lucrulŭ?« — »Oh, domnule judecĕtorŭ, acum nu mai póte fi vorba de divorțŭ.« — — „Incă nu?, — „Nu.« — »Pentru ce?‘ — »Au fostŭ gemenĭ și acum avemŭ cincĭ copii.‘

Unŭ diamantŭ estraordinarŭ. — In Londra s'a vêndutŭ de curêndŭ unŭ diamantŭ de 457 de carate. Colórea diamantului este ca a diamantelorŭ celorŭ mai frumóse indiane. După părerea celorŭ competențĭ, se póte face din elŭ unŭ briliantŭ de întêia calitate. Briliantulŭ va întrece în greutate tóte diamantele istorice.

Regulamentulŭ militarŭ nicĭ în Franța nu cunósce cruțare. Acésta ni-o arată următoriulŭ casŭ: Alaltăierĭ pela nouĕ óre séra mergea unŭ individŭ cu numele Beaulieu spre fortăréța Vincennes. Apropiându-se de-o sentinelă, acésta, după cum prescrie regulamentulŭ, strigă: »Cine-i acolo?« Beaulieu, unŭ bĕtrênŭ îngrijitorŭ de drumurĭ, fiindŭ surdŭ, nu audi apostrofarea și înaintá mereu. Soldatulŭ mai strigă de două orĭ »qui vive« și nerĕspundêndu-i Beaulieu de felŭ, ișĭ făcŭ datoria și pușcă. Din nenorocire glonțulŭ nimeri pe bietulŭ surdŭ tocmai în inimă. Bĕtrênulŭ Beaulieu c'unŭ țipetŭ înfiorătorŭ cădŭ mortŭ. Ceilalțĭ soldațĭ din gardă veniră la durduitulŭ armei la loculŭ catastrofei și duseră cadavrulŭ în cetate. Soldatulŭ, devenitŭ ucigașŭ în urma stricteței impuse de regulamentŭ, este unŭ tinerŭ de 22 de anĭ și servesce în 1 Companiă a batalionului 2 din regimentulŭ de liniă 101.

Originea numelui de nihilistŭ — până acum se atribuiá lui Turgenjev. Acum s'a descoperitŭ, că numele de »nihilistŭ« este de o miie cincĭ sute de anĭ, și anume a fostŭ întrebuințatŭ de St. Augustinŭ, episcopulŭ din Hippo în Algeria, care în 382 scrisese: »Nihilistae appellantur, quia nihil credunt et nihil docent.« (Se numescŭ nihiliștĭ, pentru că nu credŭ nimicŭ și nu învĕță nimicŭ; nu admitŭ nicĭ o învĕțătură). Se vede deci, că principiele nihiliștilorŭ de atuncĭ erau tocmai ca ale acestorŭ de astădĭ, cu deosebire, că aceia nu se foloséu de dinamită. Nihiliștii amintițĭ de St. Augustinŭ erau o sectă, care doriá nimicirea a totŭ ce esistă.

Căsătoriă. — Din Caransebeșŭ ni se fac cunoscută căsătoria d-lui Constantinŭ Popoviciu Barcianu, profesorŭ și inginerŭ-architectŭ în Slatina (România) cu d-șóra Iosefina Peia, ce se va celebra Duminecă în 19 (31) Augustŭ 1884 în biserica gr. or din Caransebeșŭ.

BIBLIOGRAFIĂ.

A apărutŭ: »Aritmetica generală și specială,‘ de Teodorŭ Ceontea, profesorŭ preparandială. Aradŭ 1884. Tipografia română diecesană gr. or.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.

Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Augustŭ st. n. 1884.

Rentă de aurŭ ungară 6%	122.05
Rentă de aurŭ 4% . . .	91.05
Rentă de hârtiă 5% . .	87.60
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	142.10
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune) . . .	96.30
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	101.90
Bonurĭ rurale ungare . .	100.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	100.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	100.75
Bonurĭ rurale transilvane	101 90
Bonurĭ croato-slavone . .	100.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98.75
Imprumutulŭ cu premiu ung.	114 60
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului .	115.75
Renta de hărtiă austriacă	80.75
Renta de arg. austr. . .	81.15
Renta de aurŭ austr. . .	103.75
Losurile din 1860 . . .	134.50
Acţiunile băncel austro-ungare	856.—
Act. băncel de creditŭ ung.	292.40
Act. băncel de creditŭ austr.	232.60
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.75
Napoleon-d'orĭ	$9.65\tfrac{1}{2}$
Mărcĭ 100 împ. germ. . .	59.55
Londra 10 Livres sterlinge	122.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela 12 Augustŭ st. v. 1884.

Renta română (5%). . . .	Cump.	$93\tfrac{3}{4}$	vênd.	94
Renta rom. amort. (5%) . .	»	$95\tfrac{3}{8}$	»	——
» convert. (6%) . .	»	$97\tfrac{1}{4}$	»	98
Împr. oraş. Buc. (20 l.) . .	»	$34\tfrac{1}{4}$	»	—.—
Credit fonc. rural (7%) . .	»	$102\tfrac{1}{4}$	»	103
» „ „ (5%) . .	„	$90\tfrac{1}{2}$	„	$92\tfrac{1}{4}$
» » urban (7%) . .	»	$101\tfrac{3}{4}$	»	102
» » » (6%) . .	»	$97\tfrac{1}{2}$	»	98
» » » (5%) . .	»	$87\tfrac{1}{2}$	»	88
Banca naţională a României	»	1323	»	1420
Ac. de asig. Dacia-Rom. . .	»	340.	»	368
« » » Naţională . .	»	$237\tfrac{1}{2}$	»	$247\tfrac{1}{2}$
Aurŭ	»	5·40.%	»	5·50
Bancnote austriace contra aurŭ	»	2.07.	»	2.09

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 26 Augustŭ st. n. 1884.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.10	Vênd.	9.12
Argint românesc	»	9.05	»	9.10
Napoleon-d'orĭ	»	9.60	»	9.64
Lire turcescĭ	»	10.86	»	10.90
Imperialĭ	»	9.86	»	9.88
Galbenĭ	»	5.64	»	5.67
Scrisurile fonc. »Albina« . . .	»	100.50	»	101.50
Discontulŭ » . . .	7—10 % pe anŭ.			

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui Gross (în casa prefecturei.)

Acei domnĭ abonaţĭ ai noştri, carĭ au plătitŭ preţulŭ abonamentului pe una jumĕtate d e anŭ séu pe unŭ anŭ, înainte de 1-a Aprilie a. c., sunt rugaţĭ a ne trimite diferenţa preţului urcatŭ dela 1 Aprile c., care pentru Austro-Ungaria face 2 fl., ér pentru România 8 lei.

ADMINISTRAŢIA „GAZ. TRANS.“

Tipografia Alexi Braşovŭ.